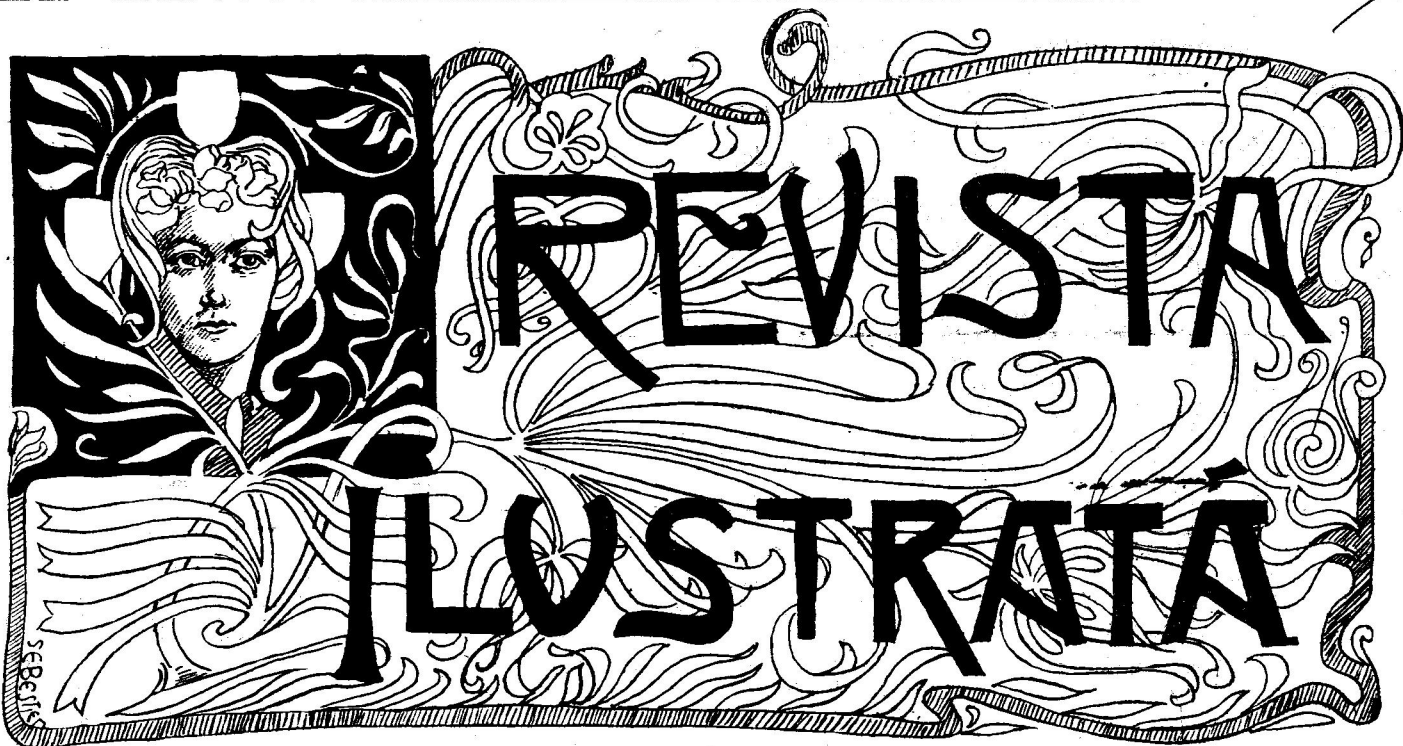

--- APARE IN FIECARE LUNĂ DE DOUE-ORI ---

Abonamentul: 6 coroane (8 franci) — Redacția: str. Lemnelor 39. — Administrația: str. Lemnelor 44.

CĂTRĂ ONORAȚII CETITORI!

Patru ani de viață și de muncă a împlinit „Revista Ilustrată.”

Fondată fiind cu bunul gând, de a da o revistă ilustrată și corespunzătoare gustului publicului nostru, d-l Ioan Baciș preot în Șoimuș, pururea visător de propășirea neamului său, a împlut înainte de aceasta cu patru ani o lipsă ce se simția în urma dispariției prea de vreme a mai multor reviste dela noi, ce s'au pîrîndat una după alta. În vremea ce s'a strecurat de atunci încoace fondatorul acestei reviste a avut ocazia să se convingă, că apariția și lucrarea acestei reviste a fost bine și cu drag primită în sinul publicului românesc și mai ales familiile românești au avut un bun prieten, care le-a procurat o lectură plăcută și instructivă. Considerînd mai ales ieftinătatea acestei reviste, trebuie să recunoaștem, că ea e mijlocul cel mai potrivit de a se putea lăți pînă în păturile cele mai depărtate ale poporului nostru un magazin de cunoștințe folositoare și instructive din toate ramurile vieții; e mijlocul binevenit, de a oferi unui cerc larg de cetitori o lectură distractivă și plăcută. D-l Ioan Baciș, după-ce multele ocupațiuni nu i-au mai permis a se ocupa de revistă și zăcîndu-i la inimă, ca lucrarea începută de D-sa să își urmeze cursul și mai departe, s'a îngrijit ca „Revista Ilustrată” să-și asigure traiul, trecînd în alte mâni.

Subsemnatul recercat în mai multe rînduri, m'am supus unei dorințe, exprimate într'un cerc mai larg, și am luat asupra-mi sarcina de a redacta „Revista Ilustrată.” Gîndindu-mă mai ales la slabele mijloace, cari îi stau la noi la dispoziție unui redactor de revistă, gîndindu-mă la sprijinul în raport nesuficient care îl dă publicul nostru unei reviste literare: am stat multă vreme la îndoială și n'am vrut să-mi încarc această sarcină, despre care știam înainte din propria experiență că e greu de purtat. Totuși am luat-o în credință, că după ce mi-a succedat să-mi asigur concursul de colaborare al mai multor prieteni scriitori cu o reputație stabilită la noi, voi putea să dau

în mâinile publicului nostru o revistă bine redactată, cu un conținut meduos și corespunzător în toată pricină gustului și cerințelor publicului.

Credem, că vom fi în poziția să publicăm lucrări bune, originale de ale scriitorilor noștri. Genurile literare ușoare vor fi cultivate cu o deosebită îngrijire. Lucrări serioase, tratând chestiuni interesante de actualitate, încă vor încurca din când în când lectura ușoară, ce e căutată, cu atâta plăcere de o parte a publicului nostru cetitor. Tendința noastră va fi, ca să ținem cont de mișcărilor și curentele literare atât din literatura noastră, cât și din literaturile străine. Din când în când vom da și traduceri bune din literaturile străine, totul însă va fi ales cu o deosebită îngrijire.

Mai pe sus de toate gândul nostru va fi, ca lucrările publicate să fie scrise într'o bună limbă românească, cerință ce lipsește mai ales revistelor din provincie. Ceva inovațiuni am introdus și în ortografia revistei, pentru a ne apropia cu atât mai înte de ortografia unitară, care trebuie să o creăm cu vremea.

Ca și pân' acum așa și de aici încolo, ca să putem satisface cerințelor și îndatoririlor luate, ne e de lipsă sprijinul onoratului public cetitor, fără de care ori ce întreprindere se zădărnicește.

În speranța, că publicul cetitor ne va îmbrățișa cu căldură, iar „Revista Ilustrată” va putea să înainteze și să se ridice — intrăm cu încredere în **noul an de viață și de muncă!**

Dr. VICTOR ONIȘOR.

L I T E R A „A”

— De Carmen Sylva —

Intr'o pădure mare de fag stă un copac,
P'a cărui trunchiu scobită-i: litera mare „A”.
În mijlocul pădurei trăiește de un veac
Acest monument simplu, unic în forma sa.

A fost odinioară, un prinț și-o damicea
Cari se iubeau cu ardoare, întocmai ca doi zei
Și pasărea 'n pădure de a lor amor știea
Știea și frunza 'n codru, ce mult se iubeau ei.

Frumoasă era dînsa, cum e o zi de Maiu,
Și dînsul era tînc, cum e primul amor.
El a sculptat copacul, în codru, sus pe plaiu;
Tăind afund, puternic, cum fu amorul lor.

Și el s'a dus la luptă, acolo a murit,
Dar altă suvenire el nu ne-a mai lăsat,
De cât în codrul mare: „A” în copac scobit
Unica moștenire de un amor curat.

O cunoșteam prea bine, eram copii mărunți
Cu fața ei sbîrcită, ca coaja de stăjar,
Cu mâna-i tremurîndă, cu gura-i fără dinți.
De-a sa împrejurime, tractată rău, amar.

Plîngea în totdeauna, pe noi când ne vedea!
Pe „A” crestat, puternic, ce noi pe trunchiu vedeam:
Nu îl puteam pricepe nici când ce ne spunea;
Când noi, mereu tot veseli, prin codru fugăream.

Dar când fui și eu mare, copacul îmi șopti,
Ce auzise dînsul, ce cu urechia a prins,
Când prin a sale ramuri, ca și-un orcan fugi,
Ca și o grea furtună: de-amorului un vis.

Copilă! Oh copilă! Griji de inima ta!
Să nu sculpteze nime, cutare nume-'n ea;
Căci pentr'un semn de-acesta din sânge tu vei da,
Cu-a inimei sfînt sânge acel semn vei uda!

Dulci sărutări văzută copacul nostru mîi,
Eterne jurăminte destule-a auzit;
Părechile amoroase, tot merg și-or mai veni,
Dar el cu al seu A sta-va în veacuri neclintit!

I. N. P.

CIRIPITURI

Cu greu s'ar putea afla un cuvânt mai caracteristic pentru activitatea poetică a scriitorilor noștri din Ungaria decât cel pus în fruntea acestor șire. Poesiile, ce zi de zi apar în foile noastre literare și în foiletoanele celor politice, nu sunt decât niște ciripituri nevinovate, cari te încântă pe un minut cu melodia lor, dar îndată ce le-ai pus din mână nu lasă în sufletul nostru nici o urmă, în tocmă cum dispare în vânt un ciripit de pasere.

Cine a urmărit cu atențiune producțiunea noastră poetică din anii din urmă, a putut să constate că nu suntem lipsiți de talente tinere.

An de an apare câte un nou lumen, care se face cunoscut prin un șir de poesioare bine ticluite. Ne așteptăm cu tot dreptul, ca să ne surprindă din ce în ce cu ceva mai bun. Așteptarea însă ni-e zădarnică.

Luceafărul s'a dovedit numai de un meteor, care a luminat o clipă și apoi dispare fără urmă. Locul lui îl iau alții și se continuă acelaș joc până la desperare.

Avem versificatori cu grămada și nici unul nu se ridică la nivelul unui poet adevărat.

Avem versuri-ciripituri destule și ni-e așa de dor după poesii adevărate.

Care să fie cauza acestor aparențe triste?

După părerea mea cauza e a se căuta în lipsa de studiu serios din partea scriitorilor noștri.

E drept, că latinii au zis odată, că „poeta non fit — sed nascitur.“ Poetul nu devine, ci se naște ca atare. Însă cel ce s'a născut poet cu adevărat și simte în sine chemarea, acela află instinctiv căile, pe cari își poate aduce la deplină desvoltare talentul, cu care s'a născut.

Să nu aduc numai o pildă, pe genialul Eminescu, care chiar și în miseria cea mai mare, când ajunsese servitor, ședea în grajd și cetea pe Schiller. Setea lui de a se cultiva, de-a studia era tot așa de mare ca și geniul seu. A

cetia cu zel toate opurile scriitorilor mari, a cetia pe toți cugetătorii și filosofi mari și înzestrați cu acest fond de cultură universală a scris adevărate poesii, nu ciripituri.

Lipsa de aceasta cultură universală, neorientare în privința ideilor mari humanitare, a curentelor filosofice și literare: iată cauza pentru care mulți, aproape toți scriitorii noștri tineri nu o duc mai departe, decât la câteva ver-

Un vânător din Bucium-șasa

suri de dragoste, bine scrise ca formă, dar cari în esență nu-s altceva, decât variarea până la infinit a aceleiași idei, a aceleiași povesti vechi de când e lumea: a dragostei fericite sau înșelate, cătră un „ea“. La tot casul e mai ușor să versifici sentimentul acesta de dragoste, decât să-ți frământă creierii cu problemele mari sociale, etice, cu cari se ocupă un Tolstoi, Ibsen, Sudermann, Gerhard Hauptmann etc. etc.

La ce să ne inspirăm și noi din operele

lor la niște opere mai înalte ca concepțiune, când putem ajunge mai ușor în Parnas, cu ajutorul unui volumaș de ciripituri de dragoste?

La ce să scrutăm prin istoria sfântă a neamului și să cântăm eroii trecutului nostru? La aceasta trebuie muncă oșositoare, trebuie studiu. Abia e trecut tinărul scriitor peste maturitate și deja se și ocupă cu ideea de a scoate în volum „poesiile“ lui de dragoste.

Volumul apare, lumea însă trece peste el la ordinea zilei, abia auzi ici-colo câte o slabă mențiune despre noul „astru“ al literaturii române.

„Astrul“ însă decepționat până la extrem își pierde curajul, pune lira în cuiu și se apucă de lucruri mai practice.

Iată cariera celor mai mulți tineri de talent de ai noștri. Iată și cauza pentru care avem așa puține poezii și așa de multe ciripituri de dragoste. Iată pentru ce putem zice cu tot dreptul despre producțiunea noastră poetică din Ungaria că:

„Indărăpt tot dă ca racul.“

Dr. Valer Moldovan.

Autorul — după moarte.

Toamna — în vremea posomorită a veștezirii și a amortirii — e grea viața.

Zilele neguroase, fără soare, nopțile brumoase și întunecate, vântul ce vijăie dureros, umbrele tomatice — aceste dese și negre umbre — toate acestea la un loc aduc gânduri negre, în om și în lumea ființei lui se ivește ceva fior tainic în fața realității, în care nu-i nimic statornic și în care totul se clătina, totul se naște, veștezește și moare. Pentru ce?... Care e tinta?...

Cine vrea să se scape iute de această amarnică simțire, să-și caute de-adreptu în ochi. Numai așa își poate salva încrederea în sine. Dar Doamne grea e cărarea aceasta, plină de spini, cari îți rănesc inima până la sânge. Și pe cărarea aceasta stă totdeauna la pândă — demonul.

Acest demon încercă istorisirea mea.

Demonul se plictisise.

E însă cu mult mai cu minte, decât să ridă într-una. Știe, că sunt în viață lucruri, de care nici el nu-și poate bate joc. Astfel de pildă faptul majestuos al existenței sale încă nici odată nu l-a atins cu ascuțișul umorului său. Spunând drept, drăguțul nostru de demon e mai obraznic, decât cu minte și dacă îl măsurăm mai de-aproape, iese poate la iveală, că Domnia-sa, doară ca și noi, își întrebuințează vremea spre a face copilării. Dar să le lăsăm astea în pace, — nu suntem copii, că să ne sdrobim jucăriile cele mai frumoase, pentru ca să vedem ce e în ele.

Demonul într-o seară de toamnă rătăcise în cimiter printre morminte. Se plictisise, fluera printre

dintii și căuta în jur să-și afle distracție. Ii venise în minte ceva cântec vechiu, viforul îl imita, iar pe cer se svircoliau nori grei, de toamnă și cu lacrimi reci udau locuințele strînte ale morților.

Demonul fluera și sta pe gânduri.

— Interesant poate să fie, cum se simțese morții în vremea aceasta? Umezeala, foarte probabil, că străbate la ei și cu toate că din ziua morții sunt asigurați contra reumatismului... totuși neplăcut poate se fie!... Dar dacă aș scoate pe unul, să mă distrag cu dînsul? Pentru mine la tot cazul ar fi distracție... și socot că și pentru el. Cândva au înmormântat aici în apropiere un autor, care îmi era cunoscut... în viață, îl cercetasem de mai multe ori. De ce să nu renoiesc prietenia? Oamenii de felul lui, fără deosebire, sunt cu multe pretensiuni. Oare în mormînt își află mulțumirea? Dar oare unde îi e mormîntul?

Și demonul, care multe știe, a căutat multă vreme, până ce a găsit mormîntul autorului...

— He, auzi! strigă dînsul și împinge peatra grea, care acoperise pe prietenul său. Scoală-te!

— Pentru ce? se aude glasul înăbușit de sub pămînt.

— Pentru că așa vreau!

— Nu mă scol.

— Pentru ce?

Cine ești?

— Cunoscutul...

— Criticul?...

— Ha, ha, ha! Nu!

— Judecătorul de instrucție poate?

Nu, nu!

— De bună seamă nu ești criticul?

— Eu sînt demonul!

— Ah... așteaptă că viu.

Piatra s'a dat la o parte, pământul s'a deschis și a eșit un schelet.

Era schelet de oase, ca scheletele, de pe care învăță studenții în medicină anatomia oaselor.

— Cum te afli? întreabă demonul.

— Nici cum! răspunde scurt autorul.

Vorbia încet și cu o astfel de voce, întocmai cum s'ar freca două oase de olaltă.

— Scuză-mă pentru incomodare, zise demonul prietinește.

— Nu e nimic... dar spune-mi pentru ce m'ai deșteptat?

— Am vrut să te invit la o plimbare!

— Cu plăcere, deși e vremea cam urită... —

— Doară nu-ți e frică c'o să te recești? întreabă demonul.

— Nu, Doamne ferește — m'am recit destul în vieală.

— Da, îmi aduc aminte.

Înaintau unul lângă altul pe o cărare îngustă, printre cruci și morminte. Vântul străbătea printre coastele și prin pieptul autorului, în care nu mai bătea inima...

— Mergem în oraș? — întreabă pe demonul.

— Ce te interesează acolo pe D-ta?

— Vieața! — răspunde autorul cu imparțialitate.

— Încă tot o mai prețuiești?

— Dar cât încă!

— Pentru ce oare?

— Dar cum să te fac să înțelegi... omul în totdeauna prețuiește un lucru după osteneala ce a pus, ca să-l câștige și dacă aduce o piatră fără valoare de pe un vîrf de munte, aceea încă devine comoară pentru dînsul.

— Sărace om! — adause demonul cu sarcasm.

— Dar și ferice! — răspunde autorul cu receală.

Demonul își scutura umerii fără a spune nici un cuvînt.

Eșiseră deja din cimiter, înaintea lor se întindea strada... cu două șiruri de case, întunecime printre ele, iar lampioanele sărăcăcioase scoteau în evidență, cât de puțină e lumina pe pământ.

— Spune-mi, cum te simțești în mormînt? întreabă demonul după o scurtă pauză!

— Acum dupăce m'am obicinuit, mai merge. Dar la început mă simțiam foarte rău. Mojicul acela, care a bătut cuiele în sicriul meu, știe D-zeu pentru ce, dar a bătut unul și în capul meu. Într'adevăr lucru fără importanță... dar a fost neplăcut. Apoi au venit vermii și — lua-i-ar dracul — m'au mâncat pe încetul...

— Natural, zise demonul, nici nu poți să li-o iai în nume de rău. Nu li-a fost însă după gust corpul îmbibat de iritație...

— Pe editori sigur îi consumă cu mai multă plăcere.

— De sine înțeles, editori sînt gustoși.

— Și toamna — e rece în mormînt?

— Puțin e umed... dar se obicinuiește omul...

Mai ales dobitocii ăia, cari fug printre morminte și improașcă pajiștea, chinuiesc pe om... Nu știu, de cîtă vreme zac în pămînt...

— De patru ani trecuți, nu peste mult se implinește al cincilea, răspunde demonul.

— De așa lungă vreme? În timpul ăsta trei oameni m'au vizitat la mormînt... m'au supărat grozav, lua-i-ar dracul. Unul simplamente a tras la îndoială

O nevastă din Bucium.

și faptul existenței mele în viață: a venit, a cetit inscripția de pe mormînt și a resonat plin de convingere: „om cu numele acesta nici n'a existat! Un singur șir n'am cetit scris de un om cu numele ăsta...” Și vreme de șesespzece ani am lucrat la cele mai cetite reviste și încă în viață am apărut și în ediție separată.

— După moarte te-au mai scos încă de două ori, raporia demonul.

— Ei vezi! — Am mai avut încă alți doi vizitatori. La unul i-a umblat gura, că am fireălit multe de toate despre bine și despre frumos, — după opinia celuiualt, stilul meu a fost puțin cam greoiu. — Oh! de-aș fi putut să mă arunc după ei!

Demonul iar începu să se plietisească și bucuros ar fi re-trimis pe autor în mormint, când îi veni în minte o drăcie.

— Ascultă, zise dînsul, n'ai avea plăcere să vezi, cum îți se află nevasta?

— Zeu, nu știu am oare plăcere la asta, răspunse autorul dînd din umeri. Pentru că, cum ți-ăș spune, nici odată nu-i plăcea, când... eram dus multă vreme de acasă.

Ajunseră înaintea unei case înalte și autorul putea, ca să privească mai multe odăi, în care era iluminată mare și se vedea că domnește bună dispoziție.

— Frumos aranjament, zise autorul. Foarte frumos. Dacă așa aș fi avut eu, n'ăș fi murit nici până astăzi.

— Și mie îmi place, răspunse demonul rîzînd. Și nici nu-i scump — doară trei mii de ruble.

— Hm, nu-ți scump? Imi aduc bine aminte. că pentru lucrarea mea cea mai mare am căpătat 815 ruble, și — am muncit un an la ea... Dar cine locuiește aici?

— Nevasta dumitale, răspunse demonul.

— Așa! și femeea... aia... e nevasta mea.

— Da. Vezi, acolo vine bărbatul ei!

— S'a făcut mai frumoasă, se îmbracă bine... bărbatul ei e om robust, dar cu mîtră tare ordinară... totuși se vede a fi băiat bun... dar de ăștia le plac femeilor... iubeste-l oare nevastă-mea, nu știi?

— Oh, da, foarte mult...

— Și ce e domnul ăsta?

— Commis într-o prăvălie de articole de modă...

— Commis într-o prăvălie de articole de modă, repeta autorul cu indignare. După aceea lungă vreme nu mai zise nici un cuvînt. Demonul îl privi și ridea pe sub mustețe.

— Ei cum îți plac toate ăstea? îl întreabă într'un târziu.

— Așa socot, că un ajutor de prăvălie nu poate fi ceva educător admirabil... am avut și eu copii, știu, că trăiesc încă... un băiat și o fetiță... pe atunci așa speram, că din băiat am să scot om cum se cade...

— Oameni cum se cade sînt de ajuns, — de oameni perfecți ar fi lipsă, zise demonul cu receală și începu a fluera un marș.

— Băiatul meu... exclamă craniul autorului.

— Vezi, cum o îmbrățișează? Trăiesc foarte bine, strigă demonul.

— Da... oare e bogat commiul?

— A fost mai sărac de cît mine, dar nevasta dumitale e bogată...

— Nevastă-mea? Dar de unde are bani?

— Din vinzarea operelor dumnitale!

Așa?... Pe seama unui negustor de articole de modă am muncit eu în viață? se revoaltă autorul și începu să-și scuture craniul gol.

— Cam așa stă lucrul.

Autorul privi spre pămînt și zise demonului.

— Te rog condu-mă în mormint...

... Era întunec și ploua. Norii se svîrcoleau pe cer, iar autorul ținea drumul către mormint, zurăindu-și oasele... în urma lui se ținea demonul și fluiera o arie veselă...

*

Doară nu ești nemulțumit cu cele istorisite, iubite cetitor. Numai de aceea ți-am istorisit acestea lucruri, ca încă în viață să știi una alta despre demoni, ce sînt în stare...

❖❖❖ EPIGRAMA ❖❖❖

Unor „martiri.”

„Fugim, să mai putem lupta!”

fugind grăbiți a ne vesti,

Fugiți, fugiți, ei vezi așa:

Fugiți să mai puteți — fugi.

Din cealaltă lume.

„Nu-i în raiu căsătorie”

Biblia ades ne-o spune,

Nu că n'ar fi doar neveste,

Ci nu's popi, ca să cumine.

Unui scriitor.

Te lauzi că ai mult spirit!

Ți-o cred, sau te-ndoiești?

Ei, cum să n'ai tu spirit,

Cînd din el nu-mpărtești!

I. Săntu •

Cause mici, — efecte mari

— humorescă. —

— Ioane — — — ascultă Ioane — — —
d'apoi n'auzi?... striga la fereastra unei case parterre,
un domn de etate mijlocie.

— Ioane! — se vede că și acum tot doarme.

În casă nu se auzea nimic. Totul era în liniște,
în fine se deschise ușa și o damă tineră în toaletă de
călătorie se ivi pe prag.

— Ah! Unchiul Mureșan?... Ei bine unchiule,
așa de timpuriu, deja?... Ion s'a dus la Salva, știi
că acolo edifică o fabrică de cutii; doar ai ceva afa-
ceri cu el?

— Am, dar voiam să-i cer bicicleta. de cumva
nu are lipsă de ea, trebuie negreșit să merg la Rebrî-
șoara, a mea e la reparare și încă nu e gata.

— Ion sigur nu o să aibă lipsă de ea, căci azi
au mult de lucru la fabrică. — Vrei să ți-o iai sin-
gur? Știi bine unde stă, unchiule, — cheia dela șopru
este în antișambră în cuiul sen. — Scuză, că nu merg
eu să ți-o dau, dar mă grăbesc — vreau să plec la
Beclean, căci mama e cam bolnavă. Trăsura e gata
și nu mai pot sta. Scuză unchiule dragă. — — Ră-
mâi cu bine! — Ion mă așteaptă la podul Salvei,
acolo o să-i spun, că ai luat bicicleta. — Adio! —
Să sui în trăsură și de-acolo i mai adause. — Cheia
poate rămâne în ușa, în Năsăud până acum încă nu
avem hoți de biciclete.

Mureșan își luă cheia, scoase bicicleta din șopru
și plecă la Rebrîșoara fără ca careva dintre servitori
să-l fi observat. Tineră nevastă se întâlnește la podul
Salvei cu soțul său, își luă adio pentru câteva zile și
porni — uitase însă a-i spune lui Ion că a impru-
mutat bicicleta unchiului Mureșan.

După amiază Ion se rentoarse acasă și abia co-
borî din trăsură, observă că cheia e în ușa șopruului,
unde își ținea bicicleta și utensiliile de vînat, des-
chide repede ușa și află că bicicleta lui nu-i la locul
său. Făcu numai decât șgomot, cercetă în dreapta și
în stînga, înzădar, nici unul dintre servitori nu știa
nimic și bicicleta nu era nicăieri. — Servitoarea sus-
ținea, că a văzut ceva vagabund pe la poartă, ba a
chiar vorbit cu Doamna; poate că chiar acela să fi
pus mîna pe bicicletă.

Să'nțelege! Cine altul? Cheia era atîrnată în
antișambră, de giaba a zis el de nenumărate ori ne-
vestei sale să mute cheile în sufragerie — nu vrea —
zicea că pentru ce să ne conturbe servitorii pentru fie-
care cheie — — ei bine, iacă rezultatul? — — Bici-
cleta a dispărut — — a furat-o.

Ion era și de altcum nescăjit; mîncarea din hotel
a fost slabă, la fabrică era nerîndueală — apoi acum
se despărți pentru primadată de iubita sa soțioară,
după un traiu dulce de abia doi ani!

În furia sa nemărginită grăbi numai decât la po-
liție, denunță cazul și promise 25 coroane aceluia care
i-va afla bicicleta.

Seara a fost în birt, unde își petrecu după cină
până noaptea târziu, când sosind acasă era mult mai
ostenit decât să se intereseze de șopru sau bicicletă.
Să culcă numai decât și adormi mort.

Unchiul Mureșan încă se rentoarse numai târziu
din Rebrîșoara și fiindcă calea îl ducea chiar pre di-
naintea casei nepotului, se dete jos, puse bicicleta la
locul său, încuia șopru și așeză cheia iarăși în cuiu.

Întîmplarea aduse cu sine că nici acum nu-l ob-
servă suflet de om.

— — Interesantă situație! Doamna-i dusă, domnul la
cină, servitorii lenevesc pe undeva, aici ai putea să furi
casa întregă. Apoi să te mai încrezi în servitorime!

Inginerul se trezi a doua zi des de dimineață.
Servitoarea bătea la ușă — măsariul era aici, spunea
că au lipsă de scînduri și că magazinerul din Cepan
nu vrea să le trimită până nu va vorbi cu domnul
inginer.

Ion se sculă înjurînd, era încă somnuros, cu ca-
pul greu, într-o stare cam e omul după un chef cam
bunîșor, fiind și nu prea obicinuit, cu chefurile. Să
hotări să plece numai decât la Cepan — uitase însă
că bicicleta i-se furase ieri și îmbrăcându-se merge la
șopru, scoate bicicleta și pornește cu paș grăbit, în aerul
recoros de dimineață. Când eșise deja din Entradam,
numai atunci începu a-și aduce aminte de cazul miste-
rios de ieri, nu putea însă să-și explice întîmplarea,
credea formal, că a visat.

În urmă să dete jos, se uită de toate părțile la
bicicletă. Era a lui! A luat-o din șopru. Șopru încu-
iat — cheia la locul ei. — ieri însă bicicleta nu era
acolo și cheia era în ușa șopruului, — ba își aduce
aminte, că a denunțat cazul la poliție și a promis
chiar o remunerație de 25 coroane celui ce ar afla pe
hoț — lucru nostim, de neînteles.

Ori servitorul a imprumutat bicicleta vr'unui pri-
eten al său și ieri nu a cîtezat să spună? — Era un
băiat al dracului, așa ceva puteai ușor presupune des-
pre el. Așa o fi fost sigur — îndată ce se întoarce o
să-l ia la răspundere — își va retrage denunțarea dela
poliție — altcum nu avea grabă; bicicleta era iarăși

în mână sa; prin urmare nu putea să fie în mână ho-
tului. —

Magazinerul nu era acasă, ci în pădure la tăiat
de scânduri. Ion merse în pădure și acolo își isprăvi
afacerile apoi porni către casă.

Era pe la amiază.

Soarele ardea; o căldură nespusă îi scotea su-
dorile șiroiu, șiroiu făcându-i o durere de cap nesufe-
ribilă, aceasta îl aduse la hotărârea a nu merge pe
drumul țerii, ci pe cărarea dintre dealuri, care ducea
prin pădure și conduce peste Lușca la Năsăud. Cel
puțin partea cea mai mare a drumului o să o facă în
umbră.

Intr-o mână cu șapca, cu cealaltă pe cărmă, vinea
încet în jos făcându-și vînt, când aude un glas:

— Stai! — dă-te jos!

Sigur nu-e permis să mergi pe aici cu bicicleta,
se gîndea Ion — o să-i cer scuzele și cu afabilitate
să-i spui, că nu știam.

Nu știi tu, că p'aici nu-i permis să mergi cu
bicycleta — i zise gendarmul din Entradam, căci el era,
privindu-l din cap până'n tălpi.

— Nu, aceasta nu o știeam.

— Așa? Dar de cine am onoarea?

— Ion Potoră, inginer din Năsăud.

— Auzi aco'o — — — Inginerul Potoră. Poți
să te legitimezi? —

Ion voi se-și scoată portofoliul, dar era în șurtucul
celalalt. Ei, frate iacă lucrul dracului. Ce-o fi acum? —

— Mi-am uitat acasă hărtiile.

— Hohoho! rise cu hohot gendarmul. Știm noi
apucături de-aceste. Iscodește ceva nou domnule! —
De unde vii?

— Dela magazinerul Fricke din Cepan.

— Auzi, auzi și pe cărarea aceasta, pe unde nu
prea umblă oameni. Uite, uite. I'an arată numai bi-
cicleta. Să o vedem mai de aproape. Fabricat „Bren-
nobor“ nr. 6666; emailată negru, sub cărmă ceva sdrobot
emailul, translație 87, laternă de acetylen, pe tașcă li-
terele inițiale B. P! Ah! Bravissimo! Ei, vei avea bună-
tatea a mă însoți! Da? Domnule inginer dar pe jos,
nu pe bicycleta.

— Ce vrea să însemneze asta, domnul meu?
întrebă Ion uimit și necăjit.

— Nici mai mult, nici mai puțin, decât ră: ești
arestat.

— Cum? Pentru că am venit pe o cale unde e
oprit biclaturul vreă să mă arestezi?? Nu ai dreptul
Domnule; a'mi dicta o pedeapsă poți, dar să mă are-
stezi nu ți-e permis.

— Ei da, înțeleg! Dar de-ocamdată te voi însoți
și eu, ca să poți pune la loc sigur bicycleta furată.

— Ce vorbești? — Bicycleta furată? — Domnule!
Doar asta e bicycleta mea proprie.

— Da, da! La toată intimplarea e bicycleta ingi-
nerului Potoră; cu deosebirea că d-ta nu ești inginerul,
ei dar de ajuns ai vorbit domnule. Înainte la poliție!

— Domnul meu! Bagă de seamă nu grăbi afa-
cerea, căci are să te coste mult.

— Înainte marș! Bicycleta e a inginerului Potoră,
a făcut arătare la poliție, chiar acum am primit și noi
signalementul și-apoi că însuși inginerul va ședea pe
bicycleta denunțată de el ca furată, o așa absurditate
nici d-ta nu vei putea crede, ori doară crezi că ai de
lucru cu un lunatic, sau prost! Te înșeli D-le!

— Domnule! ți garantez pe cuvîntul meu de
onoare, că eu sînt inginerul Potoră și că bicycleta e
proprietatea mea. —

— Și se te eliber la moment, nu? Ho, ho d-le nu
merge aceea așa ușor.

Singura mîngăiere era pentru Ion, că primarul
din Entradam o să-l cunoască deși el ședea în Năsăud
de abia două luni de zile ca conducător la fabrica de cutii
ce se edifica în Salva. Drept că, nu prea avea cunoscuți
fiind încă în jur om nou, și cu deosebire în Entradam nu
știea cine o să-l poată cunoaște; după-ce propunerea ce
făcuse el gendarmului, să-l conducă în Cepan, fu refu-
sată în modul cel mai hotărît, căci Cepanul nu aparținea
revirului său și el nu voia să scape din mână ho-
norarul de 25 cor. promis și pentru el acum deja sigur.

La urmă Ion începu să-l roage, îi oferi la mo-
ment suma promisă, ba chiar de două ori atîta, toate
înzădar.

Astfel și urmărea calea. Gendarmul cu mîna pe
revolver, Ion cu o mîna pre bicycleta, în cealaltă cu
chipiul, pe care în iritarea sa și uitase să-l pună pe cap.

Copiii din Entradam îl însoțiră cu grămada; femeile
dschideau ferestile și priveau uimite la prinsoner, că-
răușii și făceau observările lor nu prea afabile, lăudând
pe gendarm, că a pus mîna pe „o pasere bună.“

Ion, abia era în stare să-și modereze furia. I
venea să se repezească cu pumnul la gendarmul, care
l făcea de ris fără nici un drept.

Primarul din Entradam era dus la cîmp, prinso-
nerul până una alta fu închis în staulul oilor, ușa în-
cuiată bine și un păzitor de noapte fu pus ca sentinelă
la ușă, armat cu o furcă de fer.

Ion se găsi deci în un staul întunecos, plin de
murdărie și miasme ametoitoare, unde nu avea nici
măcar pe ce să șadă. Auzea vorbele curioșilor și-i vedea
urcându-se pe părății staulului, ca să se uite la „hoț.“
Ca necasul să-i fie și mai mare auzea cum păzitoriul
din cînd în cînd ducea un vas la gură și-l golia, cîta
vreme el aproape muria de sete.

— Pretind să se cheme numai decât magazinerul
din Cepan, ca să mă recunoască, enunță în modul
cel mai categoric Ion, înainte de a fi închis. El se află

la moară, mergeți numai decât după el. Vorbi însă așa de hotărit, încât gendarmul află de lipsă să satisfacă cererea și trimise un om după magaziner; iar el intră în crâșma lui Neumann ca să-și aline setea puțin cu o jumătate de vinars.

Magazinerul încă nu a fost sosit la moară, sosi însă alt om din Năsăud cu vestea, că bicicleta e în adevăr furată, hoțul trebuie ținut prins și transportat la Năsăud.

Aceasta era apă venită pe moara gendarmului. Cu o căutătură scrutatoare intră el la Ion în staul și plin de demnitate îi puse mâinile în cătuși. Alt curier fu trimis în Lușca după al doilea gendarm, ca să ajute la transportarea hoțului.

Toate pregătirile se făceau cu atâta sgomot încât ceata curioșilor creștea din ce în ce.

În urmă sosi al doilea gendarm și imediat după el magazinerul din Cepan, care din depărtare strigă gendarmului erou:

— Minunată ispravă — ce drac de prostie ai putut face?

— Mă rog, mă rog, domnule, domnul inginer Portora a ...

— Da, a fost mai adineaori la mine, înainte de a-l aresta d-ta.

— Ei bine, dar prinsonerul meu nu poate fi din sul, căci vinca pinte dealuri pe poteca din pădure cu bicicleta care a fost denunțată de inginer ca furată.

— Dar te asigur că inginerul a fost azi dimineață în persoană la mine — a avut bicicleta sa proprie — doar o cunosc prea bine, după aceea — dar să lăsăm vorbele, arată-mi prinsonerul. — Ce-ți spuneam eu, și încă în cătuși? — Ce-i cu d-ta d-le gendarm? Ești doar formal nebun? — Regretele mele d-le inginer. D-ta d-le gendarm ești în adevăr un „unicum” în felul d-tale! — O să-te dau în gazete; ești vrednic! — Lucru ne mai pomenit; să nu mai cutezi a ești acum nici un pas din casă! — Ei, ei!

(Va urma.)

I. Nițu Pop.

Ciubărarii.

UNEI COPILE.

— Fragment. —

De i-am zis ceva? Nu știu. De i-am strins mâna? Nu-mi aduc aminte, dar înaintea ochilor îmi tremură și-acum icoana ei dragă... și dulce ca un vis de poet revărsând lumină în sufletul meu...

Trei șuvițe mici alunecă furiș pe fruntea ei albă și deschisă, ademenindu-te să le dai la o parte încet, încet, cu o mișcare ușoară plină de iubire și să depui pe urma lor un sărut...

Cât senin e în ochii ei! Privesc vesel ca două raze de soare într-o odaie întunecoasă... curați ca orizontul într-o frumoasă dimineață de vară, ochii acestia știu privi și gânditor, adinec ca un întins de ape, perzându-se în lumea visurilor feciorești...

Visează, dragă copilă, visează! Visează până ce realitatea nu ți-a retezit încă aripioarele, să nu mai poți sbura de pe acest pământ avîntându-te în alte

lumi, visează, dragă copilă, până n'ai ajuns încă roabă ei... visează dulce...

— Te are dragă...

Nu roși! Ai încă dreptul să aștepti să te iubiască ori cine, pe care ai lăsa să cază raza ochiului tău blând.

Visează, copilă, visează...

Cât de dulce zimbești! O doamnă ce frumos e omul, când e fericit! Frumos ca cel care a făcut bine celor, cari îl uresc...

Inchide-ți pleoapele și visează...

„Lasă-mă să zac la picioarele tale și să te privesc lung... lung. Te-am căutat doară de atât de mult... Și de câte ori credeam deja că te-am găsit și... nu erai tu! Erau altele ce-ți simeau... erau altele mai frumoase decât tine și totuși pe de parte nu atât de frumoase... Cât de mult am dorit să te găsesc, cât am alergat, ostenit și suferit. Și-apoi când te-am găsit! Nu voiam să cred, că ești aievea tu... imi

băteam joc de mine, de tine, de lumea întreagă, de omenime, iubire, de dumnezeire...

„O, nu te spăria! În tine mă împac acum cu lumea, în tine regăsesc credința în dumnezeire... dar atunci! Am plâns de necaz și durere că te-am găsit, căci imi era teamă să nu te perd din nou... De nu te-aș fi găsit, te-aș fi crezut moartă, moartă înainte de a te fi născut și te-ași fi jălit viața întreagă...

„Nu plânge... Nu e fericire care ar putea fi răsplătită pentru o singură lacrimă din ochii tăi...

„O da, dă-mi părul din fruntea ferbinte, mângăie-mă cu mâinile tale iubite... Privind în oceanul adânc de stele de câte ori am această clipă... Ce bine imi faci cu mângăierile tale blânde și cât de mult te iubesc, dragă iubita mea.” — — —

Visează, dragă copilă, visează dulce și când te vei deștepta să n'ai motiv să-ți pară rău că te-ai deșteptat.

?

Descănțece de dragoste la „Anul nou.”

Pornit-o pornit
Iuda poreclit
Pân' la D-zeu
Și la fiul său,
Pe Christos găsia
Pe Christos vindea
La jidovi păgani.
Jidovii-l lega,
Greu îl judeca,
Pe cruce-l suia
Maica imi plângea
Pământu se clătea
Munții se sdrobea,
Ingerii vinia
Pe Christos păzia,
Luna de pe cer
Mi se supăra
Mi se învălia
In sânge 'nchegat

Că iadu s'o spart
Dracii o crepat,
Dar' unu-o rămas
Și mă străjuește
Și mă dimpăzește
De ficiori
De pețitori,
Că el ar vrea
Să mă mărit
Cu Iuda cel afurisit.
Tu lincă
Prăjincă
Fă-țe cât o nucă
Prin lume te durduca
Și-mi cată
Și-mi adă
Pe voinicu (cutare)
Din satu (cutare)
Se mă iee

De soție
Pe vecie
Amin „an nou,”
Să fi cu soroc
Și cu noroc
La român
Și la creștin*)

Auzită în Fărăgău

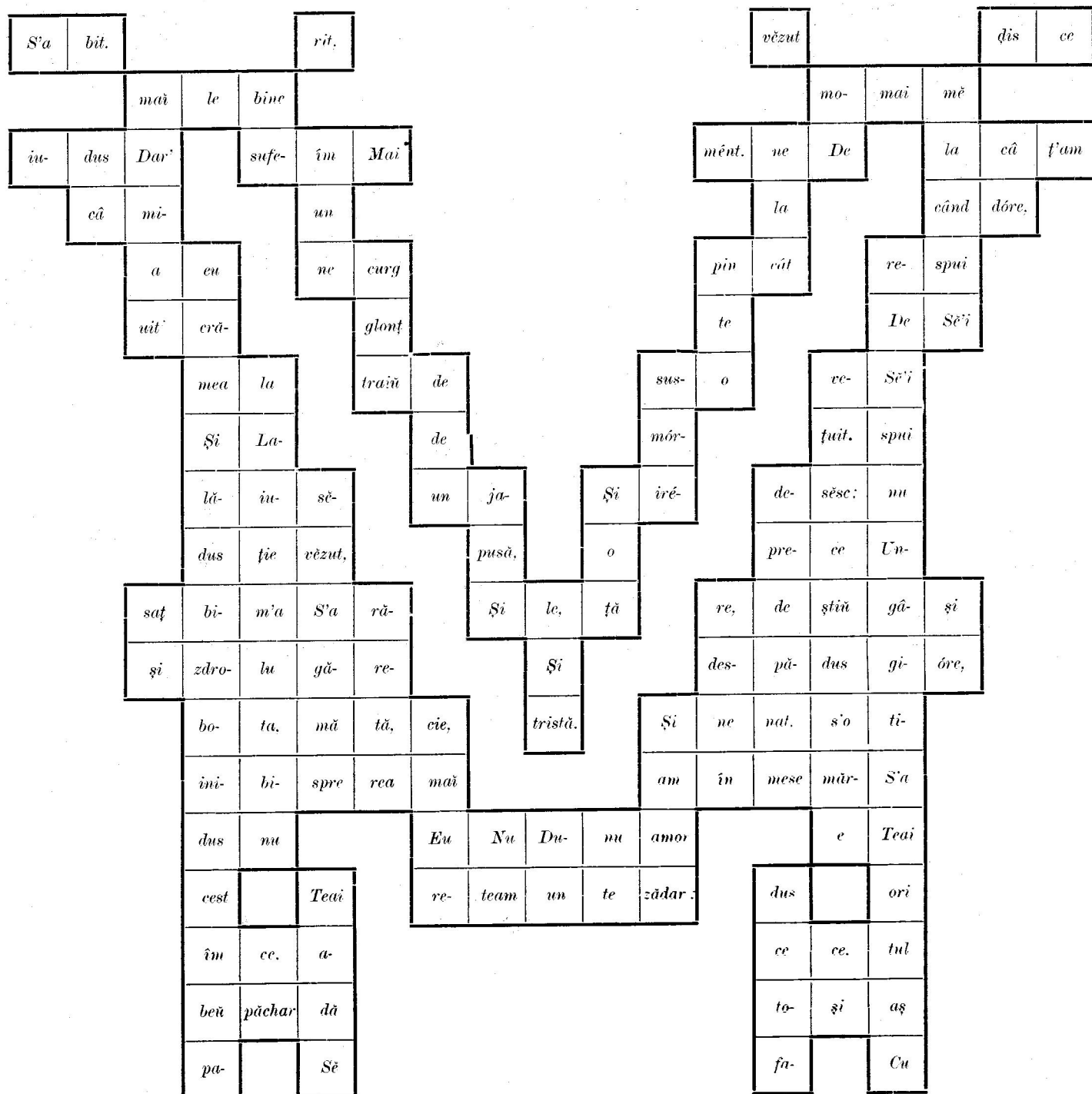
Teodor A. Bogdan.

*) Fata în presara de „anul nou” se duce pe la miezul nopții la stălpul porții și rostind de nouă ori aceste cuvinte, dă cu prăjincă de nouă ori în stălp și aruncând în mijlocul drumului, închizind ochii se întoarce în casă, fără de a se mai uita îndărăpt. Se crede că închizind ochii, dacă i se nezește un chip de om, acela o va lua de soție, iar de i se zărește un chip de femeie, e semn că va rămânea tot fată.

Gâcitură de șach.

de

Margareta Vlasu.

Se poate deslega după săritura calului. Terminul de deslegare e 1 Februarie v. Intre deslegători se va sorti un roman.

CRONICA.

Din viața municipală. Românii din comitatul Bistrița-Năsăud s'au constituit în club municipal. Președinte la comitetul clubului a fost ales d-l Gerasim Domide, protopop, iar secretar d-l dr. Victor Onișor. Membrii în comitet sunt d-nii dr. Dem. Ciuta, Simeon Monda, dr. Alex. Popu, dr. Gavril Tripon, dr. Vasile Pahone, dr. Pavel Tanco, Ciril Deacu, Pamfilu Grapini, Ioan Dologa și Vasile Bălan. — În congregația extraordinară din 23 Dec. 1901 dintre Români au fost aleși: — în comitetul administrativ: dr. G. Tripon, dr. D. Ciuta, S. Monda și G. Domide; în comisiunea permanentă judiciară: dr. G. Ciuta; în comisiunea verificatoare dr. Tripon și dr. George Linul; în comisiunea centrală: dr. G. Linul, dr. Leon Scridon, S. Monda, dr. D. Ciuta. În aceeași congregație din mandatul clubului municipal român la prezentarea listei noilor membri în congregație a făcut interpelație d-l dr. G. Tripon. — În congregația din 30 Dec. s'au făcut alegerile funcționarilor municipali pe o nouă perioadă de 6 ani. Au fost aleși vicecomite: Godofred Kuales, primnotar C. Takács, președinte la sedra orfanală I. Alzner, fișcal dr. George Linul, primpretor în cercul Beșineului G. Lani, în cercul Jadului dr. O. Szabó, în cercul Năsăudului Z. László, în cercul Rodnei dr. I. Hunyadi; pretori: Vértic, Șerban, Hozsda, Schmidt. Dörr, Pokoly; prim vicenotar com: Dr. Leon Scridon, vicenotar II. A. Maldeghe, vicenot. III. Dr. Kräutner. Asesori la sedră: Procopiu Cătean, Gregoriu Scridon, vicenotar la sedră Ion Corbu. Înnoire s'a făcut la postul de primpretor din Năsăud unde fostul prim pretor Bodó care a întrunit numai 26 de voturi față de 114 voturi ale noului ales. La rezultatul candidării la acest post Românii au prezentat un protest, pentru că în candidație nu au fost luați și potenții români.

Schimbare de garnisoană. Regimentul de casă al Bistrițenilor, nr. 63, își schimbă garnisoana. Batalioanele 2, 3 și 4 cu începutul lunii Aprilie a. c. pleacă la Plevlje în Novibazar, unde vor sta 3 ani. E greu serviciul, la care e chemat regimentul nostru. Nu va fi fără interes înaintea cetitorilor noștri de a ști, că Plevlje e una și cea mai însemnată dintre cele 3 garnisoane ce are monarhia noastră pe teritoriul statului turcesc în provincia Novi bazar. E un orașel cu 7-8 mii de locuitori, creștini și musulmani, un adevărat tip al orașelor orientale, mare centru comercial. Administrația întreagă e turcească, monarhia noastră nu are drept de a ține decât garnisoană, care stă alături de gar-

nisoana turcească. Serviciul de pază în oraș îl fac atât soldații noștri cât și Turcii. Depărtarea dela Sarajevo e 8 zile de marș pe jos. — În Bistrița vine regimentul secuiesc nr. 82 din Sz.-Udvarhely.

„Sămănătorul“ va fi titlul unei nouă reviste literare, ce va apărea la București, redactată de cei mai de căpetenie reprezentanți ai poeziei noastre de azi G. Coșbuc, Al. Vlahuță și St. O. Iosif. Această nouă mișcare literară va avea un caracter curat național, cu atât mai de dorit în noianul de vederi cosmopolite, ce se răspândește azi în România. „Sămănătorul“ va fi revistă săptămânală, va răspândi toate acele idei, cărora le-a dat expresie în operele lor din urmă: Vlahuță în „România pitorească“, Coșbuc în toată viața lui iar Iosif în volumul „Patriarhale.“ „Iubirea de țară, de popor și de datinele strămoșesti, setea sfântă de adevăr, dragoste entusiastă și evlavie pentru trecutul cel plin de virtuți — iată ce cuprinde programul lor de muncă.“

„Novele“ de *Vasilie Ranta Buticescu*. Autorul acestor romane e o persoană de reputație literară bine stabilită. Novelele lui — tot atâtea mărgelute prețioase — se cetesc cu multă plăcere. Dl. Ranta muncitor vechi în câmpul literaturii noastre beletristice are la spate o activitate literară de peste 30 ani și cu drept cuvânt putem zice, că e unul dintre novelistii noștri cei mai cu drag cetiți atât la noi, cât și la frații noștri din România, cari nu o dată au produs din lucrările sale ca model de stil și limbă curată și neaoșă românească.

Era o lacună simțită în literatura noastră câtă vreme aceste drăgălașe romane nu steteau încă la dispozițiunea publicului cetitor în formă de volum separat. Nu ne putem bucura în de ajuns, că vom putea avea adunate la un loc toate aceste juvaere literare atât de drăguțe, care ofer una din cele mai plăcute și drăguțe lecturi. Tipografia „Aurora“ din Gherla, dorind a umplea această lacună, s'a face prin aceasta un serviciu literaturii românești, a pus sub tipar un volum din cele mai alese romane ale D-lui V. R. Buticescu: și, îndată ce sprijinul publicului va fi suficient va continua cu volumul al II-le. Cartea va cuprinde cel puțin 18 coale de tipar, și prețul unui exemplar e 1 cor. 60 bani și porto 20 bani. Pentru România 2 lei 20 bani. Se poate procura dela Tipografia „Aurora“ din Gherla.

Cărțile postale 5 bani. Consiliul de miniștri a statuit cu începere din 11 Ian. 1902 prețul cărților postale în loc de 4 în 5 bani, al blanchetelor de mandate postale în loc de 1 în 2 bani. Dela acest termen până în 30 Aprilie se pot întrebuința cartele și mandatele vechi, ce se afla în mâinile publicului, însă numai cu lipirea diferenței de 1 ban în marcele postale.

POSTA REDACȚIUNEI.

V. R. B. în Cluj și I. S. în Lipsca. Sosit târziu pentru numărul acesta. Va urma în proximal număr. În scrisoare mai mult.

— 0 —

Tuturor colaboratorilor și cetitorilor: „An nou fericit !“